

Sempatiyi Doğuran Faktörler (Reşat ÖNDER)

Sempati insanları birbirine yaklaştıran, ısındıran ve kaynaştıran sosyal işlevli bir duygudur. Sempatinin doğuşu ve oluşumuna neden olan biyolojik ve sosyal etkenler vardır:

1.Biyolojik Faktörler: İnsanların ırkları (Türk, Arap, Slav vb. gibi), renkleri (siyah, beyaz, kızıl deri vb. gibi) ve akrabalıkları sempatiyi doğuran biyolojik etkenlerdir. Ne yazık ki bu biyolojik etkenler kötüye kullanılması pek mümkündür. Irkları, renkleri ve akrabalıkları ön plana çıkarmak suretiyle yapılan savaşlar ve sömürme hareketleri insanlığın acı bir anıdır. İnsanların birbiriyle yaklaşmasına, ısındırmasına ve kaynaştırmasına imkan veren bu biyolojik faktörleri, diğer ırk ve renklere karşı düşmanca davranışlara asla götürülmemesi gerekir.¹

2.Sosyal Faktörler: Sempatinin oluşmasına neden olan sosyal faktörlerin başında dinler ve alt yapıları olan mezhepler ve tarikatlar gelir. Bunlarda insanlığın aleyhinde kullanılması pek mümkündür. Tarihte din içi mezhep savaşları ve de dinler arası savaşlar insanlığa büyük acı vermiştir.² Bayrak, kimlik (vatandaşlık) ve dil vb. gibileri de sempatinin oluşumuna hazırlayan diğer sosyal etkenlerdir.

Halk dilinde “dost acı söyler” diye bir söz vardır. işte sempati, sözde olduğu gibi acı ama hoş bir tutum ve davranışı barındırmaktadır. Psikolog **Jersild** bu bağlamda şu tespitte bulunuyor.

“Birbirlerini seven kimseler arasındaki ilişkilerde çoğu defa sempati bulmayı umarız. Fakat sempatinin, her şeyi cilâlamakla, gerçekte mevcut olmayan bir saadeti var göstermek işiyle hiç bir ilgisi yoktur. Sempati; yanlış bir çaba ile her şeyi örtbas etmekten daha çok, tehditlerle, incinmelerle karşılaşmak demektir. Halbuki, seven bir kimse eğer tenkidin, gerçeği söylemenin faydalı olacağını tahmin ederse, bu tenkidi açıklamaktan çekinmez. Hatta bu tenkidin sevdiği kimseyi inciteceğini bilse dahi yine de yapacağı tenkitten vazgeçmez.”³

¹ Geniş bilgi için bakz. Meydan Larousse, a.g.e., “köle”, “ırk”, “dünya savaşı” ve “ırkçılık” mad.

² Geniş bilgi için bakz. M. Larousse, a.g.e., “Din” ve “Haçlılar” mad.

³ JERSILD, a.g.e., s.159.